

שמעו ותחי נפשכם

תמיד - שעם ישראל מושבעים ועומדים מחר סיני".

✎ "האדם צריך לעשות את כל מה שביכולתו להתקרב לקב"ה".

אפתח לכם פתחים שיהיו עגלות וקרונות נכנסות בו".⁶

המקור בפרשה: "ואתה הפקד את הלויים". "כל מי שמקרב עצמו מעט - מקרבין אותו הרבה. מניין? מבני לוי שקרבו עצמם מעט, דכתיב: "מי לה' אלי ויאספו אליו כל בני לוי",⁷ לפיכך אמר הקב"ה: הם קרבו אלי - אף אני מקרבם ועושה אותם משרתי וגדולי ביתי ואיני מפקיד ביתי אלא להם, שנאמר: "ואתה הפקד את הלויים על משכן העדות ועל כל כליו ועל כל אשר לו והם ישרתו... הם הנושאים - בנסוע המשכן, והם המשרתים בחנותם".⁸

לא ימיר את ישראל באומה אחרת, וזהו שכתוב: "דודי לי ואני לו. אני קדוש ואתם קדושים, אל תמירוני - כשם שאין אני ממיר אתכם. אתם קרוים צאן, וכשם שאין ממירין בהמה בבהמה - כך איני ממיר אתכם".⁴

הוראה למעשה: האדם צריך לעשות את כל מה שביכולתו להתקרב לקב"ה, וכשמקיים זאת מובטח לו מחז"ל - ש"הבא ליטהר מסייעין אותו".⁵

"אמר הקב"ה לישראל: בני, פתחו לי פתח אחד של תשובה כחודו של מחט, ואני

הוראה למעשה: יהודי צריך לזכור תמיד - שעם ישראל מושבעים ועומדים מחר סיני".¹

אנו נשבענו לקב"ה שאין אנו מעבירים אותו באל-אחר, ואף הוא נשבע לנו - שאינו מעביר אותנו באומה אחרת, כמו שכתוב: "את ה' האמרת... וה' האמירך".²

המקור בפרשה: "וידבר ה' אל משה במדבר סיני... "נסמכה פרשה זו של חומש הפקודים לפרשת תמורה של מעלה, ללמדך - מה הקב"ה יחיד ואין לו תמורה, שנאמר: "אין קדוש כה' כי אין בלתיך",³ כך הקב"ה

שעם נוסף לכך שיהודה מקדים את שאר השבטים, הוא משום שיהודה היה הראשון שהתקין בית תלמוד במצרים. מכאן מובן איפוא, שבשל שני טעמים אלה - שהם בבחינת סור מרע (שריפת הע"ז) ועשה טוב (התקנת בית תלמוד) - יזכה יהודה גם לעתיד לבוא להתבשר תחילה על בוא הגאולה ועל קיום היעוד - "ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ ומלאה הארץ דעה את ה'".

"ראשונה ימעו"

דרשו חז"ל: אתה מוצא יהודה בכל מקום בתחילה - בין לחניה בין לנסיעה, בין לקרבנות, בין למלחמה.

לחניה: "והחונים קדמה מזרחה דגל מחנה יהודה".

לנסיעה: "ויסע דגל מחנה יהודה".

למלחמה: "מי יעלה לנו אל הכנעני, ויאמר ה' יהודה יעלה". ואף לעתיד כשיבוא המבשר -יהודה יתבשר תחילה, שנאמר: "מה נאוו על ההרים רגלי מבשר חגי יהודה חגיך".

ניתן לומר שהטעם שיהודה זכה לדבר זה

פרוש מילות התפילה

"מאהבתך שאהבת אותו ומשמחתך ששמחת בו קראת את שמו ישראל", וכן יסד הפייטן: (בר"ה ויהכ"פ לפני קדושה) "ושמנו קראת בשמך".

ניתן לפרש מילים אלה בשתי דרכים: א. ששמותיו הקדושים אשר נקראים גם כן מדותיו ית' (ובלשון הקבלה - ספירות) הן: כתר, חכמה, בינה, גדולה, גבורה, תפארת,

1. מס' נדרים ח' ע"א. 2. גיטין נ"ז ע"ב. 3. שמואל א' ג. 4. רבינו בחיי. 5. מס' יומא ל"ח ע"ב. 6. מדרש שיר השירים. 7. שמות ל"ב. 8. רבינו בחיי.

תמיד, ואף על פי שחטא - ישראל הוא - שעדיין בחינת א-ל - שר ומושל בקרבנו¹⁰.

ב. ישראל מלשון - "שר א-ל" והיו"ד מורה על התמדת הפעולה (כמו שפירש רש"י על הפסוק "ככה יעשה איוב") היינו שבחינת א-ל - הוא שר ומושל בקרבנו של האדם

וראשי התיבות שלהן: כח"ב גג"ת נהי"ם, והגמטריא של ראשי תיבות אלה הינו: 145 - כגמטריא של המילה - ישראל⁹.

הקבועות במכנסיים) או משיחה (שרוכים) אפילו ישנים, ובמכנסיים או נעליים ישנות - לא להכניס רצועה או משיחה חדשה¹¹.

הלכתא רבתא לשבתא

להזהר במכנסיים או נעליים חדשות שלא להכניס בהן רצועות (היינו חגורות

שמבקש מחילה וסליחה מאתו ית' בלי שום ספק וספק ספיקא בעולם¹².

פתגמים קצרים

"להיות נכון לבו בטוח בה' כי חפץ חסד הוא וחנון ורחום ורב לסלוח תיכף ומיד

"אם אתה מאמין שאפשר לקלקל - תאמין שאפשר לתקן"¹³.

אומר: "ה' מנת חלקי וכוסי אתה תומקי גורלי".

- על אלו הדגלים. התחיל לומר: מי יכול ליגע בבני אדם אלו".

המעם שקוראים פרשת "במדבר" לפני חג השבועות

ההוראה מכל הדברים דלעיל הינה, שכל עובד ה' הוא כשבת לוי ושמוטל עליו לקדש שם שמים ברבים, וכמו שכתוב בתנא דבי אליהו וזה לשונו: "ושמא תאמר: אותן שבעים אלף שנהרגו בגבעת בנימין, מפני מה נהרגו, לפי שהיה להם לסנהדרי גדולה שהניח משה ויהושע, ופנחס בן אלעזר עמהם, היה להם לילך ולקשור חבלים של ברזל במתניהם, ולהגביה בגדיהם למעלה מארכבותיהן, ויחזרו בכל עירות ישראל, יום אחד ללכיש, יום אחד לבית - אל, יום אחד לחברון, יום אחד לירושלים, וכן בכל מקומות ישראל, וילמדו את ישראל דרך ארץ, בשנה ובשנים ובשלש, עד שיתישבו ישראל בארצם, כדי שיתגדל ויתקדש שמו של הקדוש ברוך הוא בעולמות כולן שברא, מסוף העולם ועד סופו. והם לא עשו כן, אלא, כשנכנסו לארצם, כל אחד ואחד מהם נכנס לכרמו וליינו ולשדהו, ואומרים: שלום עליך נפשי, כדי שלא להרבות עליהן את הטורח. כך שנו חכמים במשנה: "הוי ממעט בעסק ועסוק בתורה, והוי שפל רוח בפני כל אדם, ואם בטלת מן התורה - יש לך בטלים הרבה כנגדך". וכשעשו בני בנימין דברים מכוערים ודברים שאינם ראויים, באותה שעה ביקש הקדוש ברוך הוא להחריב את כל העולם כולו. אמר הקדוש ברוך הוא: לא נתתי לאלו את ארץ ישראל אלא כדי שיקראו וישנו ויעסקו בתורה, כל

ממדרש זה למדים אנו - שעל ידי הדגלים מתקיים בנו הכתוב: "ויהפוך ה' אלוקיך לך את הקללה לברכה", ולכן ראוי להפסיק בין הקללות המופיעות בפרשת בחוקותי לבין חג השבועות, בפר' במדבר - פרשת הדגלים.

"וואת עשו להם והיו"

"אין "זאת" - אלא תורה שנאמר: "וואת התורה" - שילמדום תורה וזוה יהיה חיות שמהם תצא הוראה לישראל, שנאמר: "יורו משפטיך ליעקב ותורתך לישראל" והם חלקו ית', וכך הוא אומר בדברי הימים: "ויאמר לעם וליושבי ירושלים לתת מנת הכהנים הלויים למען יחזיקו בתורת ה'"¹⁶.

מדברים אלה עולה שלכל עובד ה' יש קדושה כמו שיש לשבת לוי, וכלשון הרמב"ם: "ולא שבט לוי בלבד, אלא כל איש ואיש מכל באי העולם אשר נדבה רוחו אותו והבין מדעתו - להבדל לעמוד לפני ה' לשרתו - ולעובדו לדעה את ה', והלך ישר כמו שעשהו האלקים, ופרק מעל צוארו עול החשובנות הרבים אשר בקשו בני האדם, הרי זה נתקדש קדש קדשים ויהיה ה' חלקו ונחלתו לעולם ולעולמי עולמים, ויזכה לו בעולם הזה - דבר המספיק לו כמו שזכה לכהנים וללויים. והרי דוד עליו השלום

תוספות במס' מגילה¹⁴ מסבירים - שקוראים בפרשת "במדבר קודם חג השבועות בכדי שלא להסמך את הקללות שבפ' בחוקותי - לעצרת.

הסבר זה מעורר שאלה: מדוע דוקא פרשת במדבר נבחרה להיות הפרשה שעל ידה לא יהיה סמיכות בין פרשת בחוקותי לעצרת?

התירוץ לכך מבוסס על דברי המדרש רבה¹⁵ וזה לשונו: "חיבה גדולה חיבבן הקב"ה שעשאים דגלים כמלאכי השרת - כדי שיהיו ניכרין". הסיבה שהקב"ה גרם לעם ישראל להיות ניכרין - היא בכדי שלא יתבטלו לעולם, כטבע כל דבר שניכר אשר אינו מתבטל לעולם. ממשיך ומבאר המדרש: "בשעה שנגלה הקב"ה על הר סיני, ירדו עמו כ"ב רבבות של מלאכים והיו כולם עשויים דגלים דגלים שנאמר: "דגול מרבבה..." התחילו עם ישראל להיות מתאווים לדגלים. מיד הודיע הקב"ה למשה: לך עשה אותם דגלים כמו שנתאוון..." לאחר שהוענקו לבני ישראל הדגלים - מספר המדרש: "כל העכו"ם מסתכלים בהם ותמהים... ואף בלעם הביט בהם ויצאת עינו כנגדן (על) שלא היה יכול ליגע בהם, שנאמר: "וישא בלעם את עיניו"

1. מס' נדרים ח' ע"א. 2. גיטין נ"ז ע"ב. 3. שמואל א' ג. 4. רבינו בחיי. 5. מס' יומא ל"ח ע"ב. 6. מדרש שיר השירים. 7. שמות ל"ב. 8. רבינו בחיי.

אומר, לא הרג אותן אלא הסנהדרי גדולה שהניח משה ויהושע ופנחס בן אלעזר. וזהו שאמרה התורה: "וזאת עשו להם וחיו" - שילמדו לעם ישראל תורה.

ההכנה לקבלת התורה - על ידי שלושה דברים

א. "התגברות והתאמצות בעסק התורה, כי העצלות הוא עשב המפסיד השגת התורה.
ב. שפלות וענוה, כי אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שמשפיל עצמו כמדבר.

אמר הקדוש ברוך הוא: לא כך כתבתי בתורת - אף על פי שאין בהם בישראל דברי תורה אלא דרך ארץ בלבד, יקוים בהם בישראל הכתוב: "ורדפו מכם חמשה מאה, ומאה מכם רבבה ירדפו וגו'". אבל אם תעשו את התורה והמצוות - אחד מכם ירדוף אלף, ושנים מכם יניסו רבבה, שנאמר: "איכה ירדוף אחד אלף, ושנים יניסו רבבה וגו'". לפיכך, בגבעת בנימן, שלא היו עוסקין בתורה ובדרך ארץ, נתקבצו ויצאו למלחמה ונהרגו בהם שבעים אלף. ומי הרג את כל אלה, הו

ג. ייעוד חכמים בהתחברות בלב שלם ויסבירו פנים זה לזה".

ואת שלושת דברים אלה רמזה התורה בפסוק:

"ויסעו מרפידים ויבואו במדבר סיני ויחן שם ישראל נגד ההר"17 ויסעו מרפידים - שנסעו והלכו מרפיון ידים. ויחנו במדבר - שעשו עצמן כמדבר שהוא הפקר לכל. ויחן שם ישראל - לשון יחיד שנעשו כולם יחד כאיש אחד"18.

שמעו ותחי נפשכם

דינו למות. את פסק הדין שלחו לאישור בעיר הבירה, ומשם ענו, כי שולחים הם שופט חוקר מטעמם, ובידו הסמכות לאשר את פסק הדין. שעות מעטות לאחר מכן, הגיע השופט החוקר, שלא היה אלא אותו אורח אלמוני, אשר דובב את הנאשם בפונדק הדרכים. הוא הלך לראות את חנות היינות הסגורה של היהודי, והמשיך לחנות המתחרה. הציג את עצמו כסוחר תבלינים מעיר הבירה, הסובל מרות ממתחרהו היהודי, המסיג את גבולו ומרוששו. "היהודים הללו, ידם בכל. לגור בארץ באו, ודחקו את רגלי התושבים..."

הגיע לעיר הבירה והלך לבית החכם. ביקש מהמשרת שיכניסו פנימה, והסביר שזוהי שאלת חיים עבורו.

נכנס המשרת להודיע לרב ולבקש את רשותו לאחר כמה רגעים יצא המשרת ואמר: "החכם מסרב לראות פניך. הוא אמר שעליך לשוב לעירך!"

חורו פניו של היהודי. "בעירי צפוי אני למות ודאי אם הרב מסרב לחלצני, יואיל לפחות להסתירני!" אמר בקול בוכים.

נכמרו רחמי המשרת ונכנס בשנית. לאחר רגע יצא שוב ובפיו ההוראה: "החכם ציוה שתשוב לעירך!"

אבל וחפוי ראש שב היהודי על עקבותיו. כל הדרך מירר בכבי. גם כשהגיע לאכסניית דרכים, ישב בצד, ודמעותיו על לחיו.

פנה אליו אחד האורחים ושאלו: "מה לך, למה נפלו פניך?"

לשמע השאלה גבר בכיו כפלים. כל גופו רטט בהתייפחותו. בקול בוכים סח את צרתו. עולמו חרב עליו. גורלו נחרץ. אף הרב סרב לראות פניו, והורה לשוב למקום המשפט אשר שם נחרץ דינו למות.

איש שיחו גילה ענין בסיפורו, בקשו לספר הכל מהתחלה, והתענין לפרטי פרטים: האם הובא הנפטר לחנותך על ידי בעלי החנות המתחרה? האין זה מוזר? האם רגילים הם להמליץ על יינך? האם גם בעבר ליוו קונה לחנותך? האם הם בחרו בעבורו את היין, טעמוהו והחזירו את הנותר לקנקן? מענין, מענין עד מאד...

"לדעתך", אמר האיש, "ניחן החכם ברוח הקודש, ולא הורה לך לשוב לעירך אלא לטובתך.

התייצב בתחנת המשטרה, והסגר את עצמך!" באין ברירה שמע האיש לעצת ידידו האלמוני, והסגיר את עצמו. כלאוהו והודיעוהו, כי נגזר

בעיר אחת היו שתי חנויות לממכר יין. האחת של יהודי והשניה של ערבי נוצרי. המוסלמים התנזרו מיון, ואילו היהודים קנו אצל היהודי, שהרי יין הנוצרי - יין נסך הוא. רבים מהנוצרים קנו אף הם בחנותו, כי יינו משובח הנה, ונודע לתהלה. קנאו בו בעלי החנות השניה, שטמאוו וקללוהו ויחלו למפלתו.

וכי מה יכלו עוד לעשות?
יום אחד בא לחנותם קונה, שביקש לקנות קנקן יין משובח. אמרו לו בגילוי לב: "מוכרים אנו יין טוב ומשובח, אבל היין המעולה נמכר בחנותו של היהודי. אם ברצונך, נלך אתך לשם ונעזור לך בטעינת היין ובבחירתו".

הודה להם על נכונותם. הלכו עמו לחנותו של היהודי ובקשו לטעום מיינותיו. הטעימם כוסית אחר כוסית, עד שאמרו: "יין זה הוא המשובח מכולם!"

חיך היהודי ואמר: "אכן, זהו הטוב שביינותי" מזו לו קנקן מן החבית.

לאחר המזיגה, אמרו בעלי החנות השניה: "רגע אחד, ברצוננו לראות האם זה אכן אותו היין", מזוגוהו לטעימת, טעמוהו בעקה לשונם, מצמצו בשפתותיהם, שבחוהו בפה מלא והשיבו את המותר לקנקן.

שילם אותו אדם, והחליט לטעום אף הוא מיינו המשובח. הצמיד את הקנקן לשפתיו ולגם לגימא ארוכה. לפתע חורו פניו, והוא קרט ארצה אחוז עוית. "הורעלת", לחש, בטרם נפח את נשמתו.

התעוררה מהומה רבת. המשטרה הוזעקה ונטלה את היין לבדיקה. קולות נזעמים הקוראים לעשות שפטים ברזח, לנקום ביהודים כולם, נשמעו. ניצל בעל החנות את המהומה, ונמלט על נפשו לפני שיאסרוהו, ובטרם תהיה בו יד הפורעים המשולהבים, חמק בעד היציאה האחורית וברח.

לאן יברח? בתוניס הבירה התגורר רב גאון ומקובל - שם אליו את פעמיו להתברך מפיו, להנצל על ידו. בדרכו שמע מפי עוברי דרכים על היהודי שהרעיל גוי אשר קנה יין בחנותו, ובריחתו מעידה על אשמתו. שמע על המצוד שנערך אחריו, על המשפט שנערך בהעדרו. שמע על פסק דין המות שהוצא כנגדו, ונשלח לעיר הבירה לאישור.

"אכן כך", הסכימו עמו בעלי החנות, "גם אנו סבלנו מצרה זו. אך לא עוד. לקחנו את גורלינו בידינו, והצלחנו לסלקו מן העולם".

"הכיצד", ביקש האורח לדעת.

"אין קל מזה. אם יש קצת שכל בקדקדך, תצליח!" השיבו מוכרי היין.

"אתן מאה זהובים למי שיורני את הדרך", קרא האיש.

"בזהוב אחד תקנה את צלוחית הרעל", חיך בעל החנות. "שתי טיפות בקנקן, וההצלחה מובטחת!" הוא הציג לפניו את צלוחית הרעל, שהיתה כמעט מלאה...

קנה אותה הזר בכסף מלא, והודה להם על עצתם ועל עזרתם. משם פנה לבית המשפט, והציג את כתב מניו.

ישב על כס השופט, והורה להביא לפניו את הנאשם, שכפר באשמה. שאל השופט מי היו העדים במעשה. אמרו: הקרובים אל החלל היו בעלי החנות המתחרה, שנלוו אליו. הורה להביאם.

שאלם: "מי גרם למותו של האיש?" אמרו: "איננו יודעים, אך הבדיקה הורתה שהיין היה מורעל".

שאל: "כלום ראיתם במו עיניכם שטפף לקנקן מצלוחית זו?" - והוציא את צלוחית הרעל מכיסו.

הכירוהו, והכירו אף אותו, וראו שמזימתם התגלתה ופשעם נחשף. דבקה לשונם לחיכם, והודו במעשה הנפשע.

וכך התקיים ביהודי הפסוק: "צדיק מצרה נחלץ ויבוא רשע תחתיו",

והתקיים בהם הפסוק: "ישוב עמלו בראשו, ועל דקדקו חמסו ירד".

(מתוך הקלטת "שמעו ותחי נפשכם")

"äîää - áî" äø÷áéä úďăëù úà äđăää äøáçä ////
//// íéîûåøé

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18